

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

30 päivänä huhtikuuta 2014*

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 2005/36/EY — 21 ja 49 artikla —
Ammattipätevyyden tunnustaminen — Arkkitehdin ammattiin pääsy — Vapautus työharjoittelusta

Asiassa C-365/13,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Conseil d'État (Belgia) on esittänyt 20.6.2013 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 1.7.2013, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Ordre des architectes

vastaan

Belgian valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja M. Safjan sekä tuomarit J. Malenovský ja K. Jürimäe (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Ordre des architectes, edustajanaan avocat J. van Ypersele,
- Belgian hallitus, asiamiehinään M. Jacobs ja L. Van den Broeck,
- Viron hallitus, asiamiehenään N. Grünberg,
- Espanjan hallitus, asiamiehenään M. García-Valdecasas Dorrego,
- Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas ja F. Gloaguen,
- Euroopan komissio, asiamiehinään J. Hottiaux ja H. Støvlbæk,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee ammattipätevyyden tunnustamisesta 7.9.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY (EUVL L 255, s. 22, oikaisu EUVL 2008, L 93, s. 28), sellaisena kuin se on muutettuna 6.4.2009 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 279/2009 (EUVL L 93, s. 11; jäljempänä direktiivi 2005/36), 21 ja 49 artiklan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa ovat vastakkain Ordre des architectes ja Belgian valtio ja joka koskee muiden jäsenvaltioiden kuin Belgian kuningaskunnan kansalaisten vapauttamista arkkitehdin työharjoittelusta Belgian oikeuden mukaisesti.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivillä 2005/36 kumottiin tutkintotodistusten, todistusten ja muiden muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen vastavuoroisesta tunnustamisesta arkkitehtuurin alalla sekä toimenpiteistä sijoittautumisoikeuden ja palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi 10.6.1985 annettu neuvoston direktiivi 85/384/ETY (EYVL L 223, s. 15).
- 4 Direktiivin 2005/36 johdanto-osan 19 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”Vapaan liikkuvuuden ja – – arkkitehtien ammattipätevyydestä annettujen asiakirjojen vastavuoroisen tunnustamisen olisi pohjauduttava peruseriaatteeseen, joka on muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen automaattinen tunnustaminen koulutusta koskevien vähimmäisvaatimusten yhteensovittamisen perusteella. – – Tätä järjestelmää olisi täydennettävä erilaisilla saavutetuilla oikeuksilla, joista pätevät ammattihenkilöt voivat hyötyä tietyin edellytyksin.”
- 5 Kyseisen direktiivin 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Tarkoitus”, säädetään seuraavaa:

”Tässä direktiivissä vahvistetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltion, joka vaatii säännellyn ammatin harjoittamisen aloittamiseksi tai sen harjoittamiseksi alueellaan määrättyä ammattipätevyyttä (jäljempänä ’vastaanottava jäsenvaltio’), on tunnustettava kyseisen ammatin harjoittamisen aloittamiseen ja sen harjoittamiseen ammattipätevyys, joka on hankittu yhdessä tai useammassa muussa jäsenvaltiossa (jäljempänä ’kotijäsenvaltio’) ja joka antaa kyseisen pätevyyden haltijalle oikeuden harjoittaa siellä samaa ammattia.”
- 6 Mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Ammattipätevyyden tunnustaminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa antaa etua saavalle henkilölle oikeuden ryhtyä harjoittamaan kyseisessä jäsenvaltiossa sitä ammattia, johon kyseisellä henkilöllä on pätevyys kotijäsenvaltiossaan, sekä harjoittaa sitä siellä samoin edellytyksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion omat kansalaiset.”

- 7 Saman direktiivin 21 artiklan, jonka otsikko on ”Automaattisen tunnustamisen periaate”, 1 ja 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Kunkin jäsenvaltion on tunnustettava [arkkitehdin] muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, – – joista säädetään liitteessä V [olevassa 5.7.1 kohdassa] ja jotka täyttävät – – 46 artiklassa tarkoitetut koulutuksen vähimmäisvaatimukset – –. Lisäksi kyseisten asiakirjojen on annettava sen alueella samat oikeudet ammattitoiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä antamat muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat.

Kyseisten koulutuksesta annettujen asiakirjojen on oltava jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten antamia, ja niihin on tarvittaessa liitettävä liitteessä V [olevassa 5.7.1 kohdassa] mainitut todistukset.

Ensimmäisen ja toisen alakohdan säännökset eivät vaikuta [muun muassa] 49 artiklassa tarkoitettuihin saavutettuihin oikeuksiin.

– –

5. Liitteessä V olevassa 5.7.1 kohdassa tarkoitetut arkkitehdin muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, jotka tunnustetaan automaattisesti 1 kohdan mukaisesti, ovat osoituksena suoritetusta koulutuksesta, joka on alkanut aikaisintaan edellä mainitussa liitteessä tarkoitetun viitelukuvuoden aikana.”

- 8 Direktiivin 2005/36 46 artiklan, jonka otsikko on ”Arkkitehdin koulutus”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Arkkitehdin koulutuksen on käsitettävä yhteensä vähintään joko neljä vuotta täysipäiväistä opiskelua tai kuusi vuotta opiskelua, josta ajasta vähintään kolme vuotta täysipäiväistä opiskelua, yliopistossa tai muussa vastaavantasoisessa oppilaitoksessa. Koulutuksen päätteeksi on hyväksytysti suoritettava korkeakoulututkinnon tasoinen koe.

Koulutus on toteutettava korkeakoulutasolla ja pääasiassa arkkitehtuurin alaan keskittyvinä opintoina, joihin on tasapuolisesti sisällytettävä sekä teoreettista että käytännöllistä arkkitehtuurikoulutusta ja joissa on varmistettava seuraavien tietojen ja taitojen hankkiminen:

– –”

- 9 Kyseisen direktiivin 49 artiklan, jonka otsikko on ”Arkkitehteja koskevat saavutetut oikeudet”, sanamuoto on seuraava:

”1. Kunkin jäsenvaltion on tunnustettava liitteessä VI tarkoitetut arkkitehdin muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, jotka toinen jäsenvaltio on antanut koulutuksesta, joka on aloitettu viimeistään mainitussa liitteessä olevan viitelukuvuoden aikana, vaikka nämä asiakirjat eivät täyttäisikään 46 artiklassa tarkoitettuja vähimmäisvaatimuksia, ja katsottava niiden antavan alueellaan samat oikeudet arkkitehdin ammattitoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen kuin jäsenvaltion itsensä antamat arkkitehdin muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat.

– –

2. Jokaisen jäsenvaltion on, tämän kuitenkaan rajoittamatta 1 kohdan soveltamista, tunnustettava sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisten muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, joissa arkkitehdin toiminnan aloittaminen ja sen harjoittaminen oli säänneltyä[.]

– –

ja katsottava niiden antavan alueellaan samat oikeudet arkkitehdin ammattitoiminnan aloittamiseen ja sen harjoittamiseen arkkitehdin ammattinimikettä käyttäen kuin jäsenvaltion itsensä antamat muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat. Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuilla todistuksilla on osoitettava, että niiden haltija on saanut oikeuden käyttää arkkitehdin ammattinimikettä – – ja on tosiasiallisesti harjoittanut kyseistä toimintaa mainittuja sääntöjä noudattaen yhtäjaksoisesti vähintään kolme vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.”

Belgian oikeus

- 10 Arkkitehdin ammattinimikkeen ja ammatin suojasta 20.2.1939 annetun lain (loi sur la protection du titre et de la profession d'architecte; Moniteur belge 25.3.1939, s. 1942), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivien 2005/36/EY ja 2006/100/EY saattamisesta osaksi kansallista oikeutta sekä arkkitehdin ammattinimikkeen ja ammatin suojasta 20.2.1939 annetun lain ja arkkitehtiiliiton perustamisesta 26.6.1963 annetun lain muuttamisesta 21.11.2008 annetulla lailla (Moniteur belge 11.2.2009, s. 11596; jäljempänä 20.2.1939 annettu laki), 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Henkilö voi käyttää arkkitehdin ammattinimikettä – – vain, jos hänellä on tutkintotodistus, jossa vahvistetaan hänen suorittaneen menestyksellisesti kokeet, joita tutkinnon suorittamiselta edellytetään.

2. Sen estämättä, mitä 1 ja 4 momentissa ja tämän lain 7 ja 12 §:ssä säädetään, Belgian kansalaiset ja Euroopan yhteisön muiden jäsenvaltioiden tai Euroopan talousalueesta [2.5.1992] tehdyn sopimuksen [(EYVL 1994, L 1, s. 3; jäljempänä ETA-sopimus)] osapuolena olevan jonkin muun valtion kansalaiset voivat käyttää Belgiassa arkkitehdin ammattinimikettä, jos heillä on tämän lain liitteessä 1 olevassa b kohdassa tarkoitettu tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, sellaisena kuin tämä laki on muutettuna [direktiivin 2005/36] 21 artiklan 7 kohdan toisen alakohdan mukaisesti Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistuilla ajan tasalle saatetuilla muutoksilla. Nämä muutokset julkaistaan kokonaisuudessaan virallisina ilmoituksina Moniteur belgessä.

2/1. Belgian valtio tunnustaa liitteessä 2 olevassa a kohdassa tarkoitettut arkkitehdin muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, jotka toinen jäsenvaltio on antanut koulutuksesta, joka on aloitettu viimeistään mainitussa liitteessä olevan viitelukuvuoden aikana, vaikka nämä asiakirjat eivät täyttäisikään liitteessä 1 olevassa a kohdassa tarkoitettuja vähimmäisvaatimuksia. Belgian valtio katsoo niiden antavan alueellaan samat oikeudet arkkitehdin ammattitoiminnan aloittamiseen ja harjoittamiseen kuin sen itsensä antamat arkkitehdin muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat.

--

2/2. Belgian valtio tunnustaa, tämän kuitenkaan rajoittamatta 2/1 momentin soveltamista, sellaisten jäsenvaltioiden kansalaisten muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, joissa arkkitehdin toiminnan aloittaminen ja sen harjoittaminen oli säänneltyä seuraavina ajankohtina:

--

Tämän momentin 1 kohdassa tarkoitetuilla todistuksilla on osoitettava, että niiden haltija on saanut oikeuden käyttää arkkitehdin ammattinimikettä viimeistään tuona päivänä ja että hän on tosiasiallisesti harjoittanut kyseistä toimintaa mainittuja sääntöjä noudattaen yhtäjaksoisesti vähintään kolme vuotta todistuksen antamista edeltäneiden viiden vuoden aikana.

--”

- 11 Arkkitehtiliiton perustamisesta 26.6.1963 annetun lain (loi créant un Ordre des architectes; Moniteur belge 5.7.1963, s. 6945), sellaisena kuin se on muutettuna tiettyjen lakien mukauttamisesta palveluista sisämarkkinoilla annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/123/EY vaatimusten mukaisiksi 22.12.2009 annetulla lailla (Moniteur belge 29.12.2009, s. 82151; jäljempänä 26.6.1963 annettu laki), 50 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Hakemuksen arkkitehtiluetteloon merkitsemisestä voi tehdä ainoastaan henkilö, joka on suorittanut kahden vuoden harjoittelun vähintään kymmenen vuoden ajan luetteloon merkittynä olleen henkilön palveluksessa.”

- 12 26.6.1963 annetun lain 52 §:n a kohdan sanamuoto on seuraava:

”Arkkitehtiliiton valtuuskunta myöntää harjoittelusta täyden tai osittaisen vapautuksen kuninkaan määrittämin edellytyksin

a) Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden tai [ETA-sopimuksen] osapuolena olevan jonkin muun valtion kansalaisille, jotka ovat tarjonneet harjoittelua vastaavaksi katsottuja palveluja ulkomailla.”

- 13 Arkkitehdin harjoittelusta vapauttamisesta 23.3.2011 annetun kuninkaan päätöksen (arrêté royal relatif à la dispense du stage d’architecte; Moniteur belge 11.4.2011, s. 23207; jäljempänä 23.3.2011 annettu kuninkaan päätös) 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Arkkitehtiliiton valtuuskunta vapauttaa arkkitehtiliiton perustamisesta 26.6.1963 annetun lain 50 §:ssä tarkoitettua harjoittelusta Euroopan talousyhteisön jäsenvaltioiden kansalaiset tai [ETA-sopimuksen] osapuolena olevan jonkin muun valtion kansalaiset, joilla on arkkitehdin ammattinimikkeen ja ammatin suojasta 20.2.1939 annetun lain 1 §:n 2/2 momentissa, sen liitteessä 1 olevassa b kohdassa ja liitteessä 2 olevissa a ja b kohdassa tarkoitettu tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja.

Tämän pykälän 1 momenttia ei sovelleta edellä mainitun, 20.2.1939 annetun lain liitteessä 1 olevassa b kohdassa ja liitteessä 2 olevassa a kohdassa tarkoitettujen Belgian viranomaisen myöntämiin tutkintotodistuksiin, todistuksiin tai muihin muodollista pätevyyttä osoittaviin asiakirjoihin.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

- 14 Ennakkoratkaisupyyntö liittyy 23.3.2011 annetun kuninkaan päätöksen kumoamista koskevaan kanteeseen, jonka Ordre des architectes saattoi Conseil d’État’n käsiteltäväksi 25.5.2011 päivätyllä kannekirjelmällä.

- 15 Kanteensa tueksi Ordre des architectes vetoaa 26.6.1963 annetun lain 50 §:n ja 52 §:n a kohdan rikkomiseen. Mainitussa kuninkaan päätöksessä säädetään nimittäin ETA-sopimuksen osapuolena olevan valtion tai muun jäsenvaltion kuin Belgian kuningaskunnan kansalaisten, joilla on 20.2.1939 annetun lain 1 §:n 2/2 momentissa, sen liitteessä 1 olevassa b kohdassa ja liitteessä 2 olevissa a ja b kohdassa tarkoitettu tutkintotodistus, todistus tai muu muodollista pätevyyttä osoittava asiakirja, vapauttamisesta harjoittelua koskevasta velvollisuudesta. Päätöksessä ei kuitenkaan aseteta tämän vapautuksen edellytykseksi sellaisten edellytysten noudattamista, joilla voidaan varmistaa, että kyseinen kansalainen on tarjonnut harjoittelua vastaavaksi katsottuja palveluja ulkomailla. Kyseisessä kuninkaan päätöksessä säädetään siten yleisestä harjoittelusta vapauttamisen järjestelmästä siinä lueteltujen pätevyksien perusteella ilman, että vapautuksen myöntäminen riippuisi siitä, onko näiden pätevyksien haltijalla oikeus ryhtyä harjoittamaan arkkitehdin ammattia lähtöjäsenvaltiossa. Ordre des architectesin mukaan direktiivin 2005/36 liitteitä V ja VI ei myöskään ole saatettu asianmukaisesti osaksi Belgian oikeutta 20.2.1939 annetun lain liitteessä 1 olevassa b kohdassa eikä liitteessä 2 olevassa a kohdassa. Tämän seurauksena henkilöt, joilla on arkkitehdin tutkintotodistus mutta joilla ei ole

täydentävää todistusta, joka antaa heille oikeuden ryhtyä harjoittamaan arkkitehdin ammattia lähtöjäsenvaltiossa, voivat ryhtyä harjoittamaan kyseistä ammattia Belgiassa ilman, että Ordre des architectes voisi velvoittaa heidät suorittamaan harjoittelun, koska 23.3.2011 annetussa kuninkaan päätöksessä säädetään harjoittelua koskevasta vapautuksesta.

- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää tässä yhteydessä, että 23.3.2011 annetussa kuninkaan päätöksessä olevalla viittauksella 20.2.1939 annetun lain liitteessä 1 olevassa b kohdassa ja liitteessä 2 olevassa a kohdassa toistettuihin koulutuksesta annettuihin muodollista pätevyyttä osoittaviin asiakirjoihin ei taata vähimmäistyökokemuksen suorittamista, koska näissä liitteissä luetellaan muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat ilman, että näihin asiakirjoihin edellytetään liitettävän todistus, jolla arkkitehdin ammatin tosiasiallinen harjoittaminen osoitetaan. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päätelee tästä, ettei kyseisestä kuninkaan päätöksestä seuraa, että siinä tarkoitettujen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen haltijat vapautetaan harjoittelusta ainoastaan, jos he ovat täysin päteviä ammattihenkilöitä. Kyseisen tuomioistuimen mukaan tästä seuraa, että mainittu kuninkaan päätös on ristiriidassa 26.6.1963 annetun lain 52 §:n 1 momentin kanssa, jonka mukaan tämä vapautus voidaan myöntää vain asianomaisille kansalaisille, jotka ovat tarjonneet harjoittelua vastaavaksi katsottuja palveluja ulkomailla, mitä ei riitä täyttämään pelkkä muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan hallinta. On kuitenkin tutkittava 26.6.1963 annetun lain 52 §:n 1 momentin yhteensopivuus direktiivin 2005/36 21 artiklan 1 kohdan ja 49 artiklan kanssa.
- 17 Conseil d'État on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 2005/36] 21 ja 49 artiklaa, joissa kukin jäsenvaltio veloitetaan antamaan niissä tarkoitetuille koulutuksesta annetuille muodollista pätevyyttä osoittaville asiakirjoille ammatti-toiminnan aloittamisen ja sen harjoittamisen osalta alueellaan samat oikeudet kuin sen itsensä koulutuksesta antamille muodollista pätevyyttä osoittaville asiakirjoille, tulkittava siten, että niissä kielletään valtiota vaatimasta, että mainitun direktiivin 46 artiklan mukaisen tai [sen] 49 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun, arkkitehdin muodollista pätevyyttä osoittavan asiakirjan haltijan on Ordre des architectesin (arkkitehtiliitto) luetteloon merkitsemistä varten täytettävä lisäksi samat työharjoittelua tai kokemusta koskevat edellytykset kuin kyseisen valtion alueella annettujen arkkitehdin tutkintotodistusten haltijoiden on täytettävä tutkintotodistuksen saamisen jälkeen?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2005/36, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa, 21 ja 49 artiklaa tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että vastaanottava jäsenvaltio edellyttää lähtöjäsenvaltiossa hankitun ammattipätevyyden haltijalta, että tämä suorittaa harjoittelun tai osoittaa omaavansa vastaavan ammatillisen kokemuksen saadakseen oikeuden harjoittaa arkkitehdin ammattia.
- 19 On huomautettava, että kyseisessä direktiivissä säädetään tiettyjen säänneltyjen ammattien harjoittamisen aloittamisen osalta ammattipätevyyden vastavuoroisesta tunnustamisesta. Vastavuoroisen tunnustamisen pääasiallisena tarkoituksena on mainitun direktiivin 1 artiklasta ja 4 artiklan 1 kohdasta ilmenevällä tavalla sallia sellaisen ammattipätevyyden haltijan, joka antaa tälle oikeuden ryhtyä harjoittamaan säänneltyä ammattia lähtöjäsenvaltiossaan, ryhtyä harjoittamaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa sitä samaa ammattia, johon kyseisellä henkilöllä on pätevyys lähtöjäsenvaltiossaan, sekä harjoittaa sitä siellä samoin edellytyksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion omat kansalaiset.

- 20 Kuten kyseisen direktiivin johdanto-osan 19 perustelukappaleesta ilmenee, samassa direktiivissä säädetään arkkitehdin ammatin osalta muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen automaattisen tunnustamisen järjestelmästä, joka pohjautuu koulutusta koskevien vähimmäisvaatimusten yhteensovittamiseen.
- 21 Direktiivillä 2005/36 kumottua direktiiviä 85/384 koskevan oikeuskäytännön mukaan tällainen muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen automaattista tunnustamista koskeva järjestelmä on esteenä sille, että vastaanottava jäsenvaltio asettaa unionin lainsäädännössä säädettyjä pätevyysvaatimukset täyttävien ammattinimikkeiden tunnustamiselle täydentäviä vaatimuksia (ks. vastaavasti tuomio komissio v. Portugali, C-43/06, EU:C:2007:300, 27 ja 28 kohta ja tuomio Ordine degli Ingegneri di Verona e Provincia ym., C-111/12, EU:C:2013:100, 43 ja 44 kohta).
- 22 Tämä päätelmä pätee myös direktiiviin 2005/36. Tässä yhteydessä on aluksi todettava, etteivät kyseisen direktiivin ilmaisut ole epäselviä. Mainitun direktiivin 21 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään arkkitehdin ammatin harjoittamisen aloittamisesta, että jäsenvaltioiden on tunnustettava saman direktiivin liitteessä V olevassa 5.7.1 kohdassa tarkoitetut koulutuksesta annetut muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat ja annettava asiakirjoille samat oikeudet arkkitehdin ammatin harjoittamisen aloittamiseen kuin jäsenvaltioiden itsensä antamille muodollista pätevyyttä osoittaville asiakirjoille. Direktiivin 2005/36 21 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla kyseisten muodollista pätevyyttä osoittavien asiakirjojen on oltava toimivaltaisten viranomaisten antamia ja niihin on tarvittaessa liitettävä täydentäviä todistuksia. Kyseisen direktiivin liitteessä V olevassa 5.7.1 kohdassa luetellaan kunkin jäsenvaltion osalta koulutuksesta annettavat asiakirjat, elimet, jotka voivat antaa näitä asiakirjoja, ja täydentävät todistukset, jotka antavat oikeuden ryhtyä harjoittamaan arkkitehdin ammattia. Mainitut muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat ja todistukset ovat mainitun direktiivin 46 artiklassa kuvailtujen arkkitehdin koulutusta koskevien vähimmäisvaatimusten mukaisia.
- 23 Direktiivin 2005/36 21 artiklan 1 kohtaa täydentää tämän direktiivin 49 artikla. Direktiivin 2005/36 49 artiklan 1 kohdasta ilmenee, että jäsenvaltioiden on tunnustettava mainitun direktiivin liitteessä VI tarkoitetut muodollista pätevyyttä osoittavat asiakirjat, jotka annettiin suoritetusta koulutuksesta, joka aloitettiin viimeistään kyseisessä liitteessä olevan viitelukuvuoden aikana, vaikka nämä asiakirjat eivät täyttäisikään saman direktiivin 46 artiklassa tarkoitettuja vähimmäisvaatimuksia. Jäsenvaltioiden on arkkitehdin ammatin harjoittamisen aloittamisen osalta annettava mainituille muodollista pätevyyttä osoittaville asiakirjoille samat oikeudet kuin itse antamilleen muodollista pätevyyttä osoittaville asiakirjoille.
- 24 Tästä seuraa, että direktiivin 2005/36 21, 46 ja 49 artiklassa arkkitehdin ammatin osalta säädetty ammattipätevyuden automaattista tunnustamista koskeva järjestelmä ei jätä lainkaan harkintavaltaa jäsenvaltioille. Silloin kun jäsenvaltion kansalaisella on yksi kyseisen direktiivin liitteessä V olevassa 5.7.1 kohdassa tai liitteessä VI mainituista koulutuksesta annetuista asiakirjoista tai täydentävistä todistuksista, hänen on voitava harjoittaa arkkitehdin ammattia toisessa jäsenvaltiossa ilman, että tämä jäsenvaltio voisi asettaa hänelle velvollisuuden hankkia tai osoittaa hankkineensa ylimääräisiä ammattipätevyyksiä.
- 25 Toiseksi tämän tuomion 21 kohdasta ilmenevällä tavalla kaikki ylimääräiset vaatimukset on kielletty mainitussa direktiivissä sitä suuremmalla syyllä, kun siinä vahvistetaan ammattinimikkeiden automaattista tunnustamista arkkitehdin ammatin osalta direktiiviin 85/384 nähden. Viimeksi mainitun direktiivin 23 artiklan 1 kohdassa säädettiin nimittäin jäsenvaltion mahdollisuudesta asettaa toisessa jäsenvaltiossa koulutuksesta myönnettyjen muodollista kelpoisuutta osoittavien asiakirjojen haltijoille harjoitteluun liittyviä täydentäviä vaatimuksia, vaikka mainittuihin asiakirjoihin sovellettiin vastavuoista tunnustamista. Direktiivillä 2005/36 poistettiin tämä mahdollisuus muuttamatta vastavuoista tunnustamisesta annettuja säännöksiä, joita on nimenomaisesti käsitelty tämän tuomion 21 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä, näitä koskevien periaatteiden osalta.

- 26 On kuitenkin täsmennettävä, että vaikka arkkitehdin ammattipätevyyden automaattista vastavuoroista tunnustamista koskevaa, direktiivissä 2005/36 säädettyä järjestelmää sääntelevät periaatteet esitetään kyseisen direktiivin 21, 46 ja 49 artiklassa, kyseisen järjestelmän toteuttaminen perustuu tämän tuomion 22 ja 23 kohdasta ilmenevällä tavalla mainitun direktiivin liitteiden V ja VI sisältöön. Direktiivissä 2005/36 säädetyn automaattista vastavuoroista tunnustamista koskevan järjestelmän asianmukainen toiminta edellyttää siten, että jäsenvaltiot ovat asianmukaisesti saattaneet sekä kyseisen direktiivin 21, 46 ja 49 artiklan että mainitun direktiivin liitteet V ja VI osaksi kansallista oikeutta.
- 27 Edellä esitettyjen päätelmien perusteella esitettyyn kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2005/36 21 ja 49 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että vastaanottava jäsenvaltio edellyttää lähtöjäsenvaltiossa hankitun, kyseisen direktiivin liitteessä V olevassa 5.7.1 kohdassa tai liitteessä VI tarkoitetun ammattipätevyyden haltijalta, että tämä suorittaa harjoittelun tai osoittaa omaavansa vastaavan ammatillisen kokemuksen saadakseen oikeuden harjoittaa arkkitehdin ammattia.

Oikeudenkäyntikulut

- 28 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Ammattipätevyyden tunnustamisesta 7.9.2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 6.4.2009 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 279/2009, 21 ja 49 artiklaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä sille, että vastaanottava jäsenvaltio edellyttää lähtöjäsenvaltiossa hankitun, kyseisen direktiivin liitteessä V olevassa 5.7.1 kohdassa tai liitteessä VI tarkoitetun ammattipätevyyden haltijalta, että tämä suorittaa harjoittelun tai osoittaa omaavansa vastaavan ammatillisen kokemuksen saadakseen oikeuden harjoittaa arkkitehdin ammattia.

Allekirjoitukset